

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 Mars 1881, kl. 6 e. m.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af motion om införande af öppen omröstning inom Riksdagens Kamrar och Utskott.

Från Första Kammaren har Utskottet fått emottaga en af Herr *Wallenberg* väckt motion, N:o 42, med förslag till sådan ändring i Riksdagsordningen, att omröstning inom Riksdagens Kamrar och Utskott må verkställas öppet. Motionären framhåller till en början, hurusom riksdagsmannakallet vore det mest maktpåliggande uppdrag, enskild man kunde erhålla genom sina valmäns förtroende. Men då detta förtroendeuppdrags karakter vore offentlighet, vore det af vigt, att valmännen erhöle känedom om den rigtning, i hvilken deras representant inverkade på riksdagsfrågornas afgörande. Det vore den sjelfskrifne riksdagsledamotens rätt att hålla förtegardt, huru han röstade vid förekommande fall i Riksdagen, men den valde representanten vore icke berättigad att undanhålla sina komitenter känedom om, huru han begagnat förtroendeuppdraget. De väljande hade ingen annan utväg att lära känna och med säkerhet bedöma sin representants tillvägagående än genom den öppna omröstningen. Riksdagsordningen bestämde viss tid för hvarje riksdagsmans mandat, och afsigten dermed, att riksdagsmän ej valdes för lifstid, utan vore efter flera

Bih. till Riksd. Prot. 1881. 3 Saml. 8 Häft.

eller färre år underkastade omval, vore tydligen den, att valmännen måtte sättas i tillfälle att ånyo bedöma, huruvida de ville förnya en riksdagsmans mandat. Men för att med någon säkerhet kunna afgöra detta, erfordrades den öppna omröstningens införande.

Sedan motionären erinrat derom, att öppen omröstning vore föreskrifven för stads- och landskommunernas beslutande församlingar, anföres vidare, att uti några bland Riksdagens Utskott, särdeles Stats-Utskottet, begagnades den öppna omröstningen, och enhvar röstade fördenskull der i full öfverensstämmelse med sin uttalade mening. Motsatsen kunde inträffa, så länge det vore tillåtet att begagna den slutna röstsedeln, och den riksdagsman, som icke vågade öppet uttala sin mening, gjorde både för sin egen och landets skull bäst, om han stannade hemma. Det nya statsskicket hade gifvit Riksdagen en fastare ställning gent emot den främsta statsmakten. När öppen omröstning blefve införd, så tillades derigenom Riksdagen en värdigare hållning, ty makten behöfde icke medelst den slutna voteringsedeln smyga fram sina beslut. Ett af de viktigaste villkoren för möjligheten af ett sundt representativt statsskick låge deri, att de begge statsmakterna skulle samverka, och lika obestriddigt vore, att denna samverkan, om den skulle vara lojal, bättre betryggades genom den öppna omröstningen, än genom mer eller mindre pålitliga aftal.

Efter att hafva uppgifvit åtskilliga europeiska stater, uti hvilkas riksförsamlingar det nyssnämnda omröstningssättet vore brukligt, anmärker motionären, att användandet af förseglade sedlar vore en nödfallsåtgärd, som icke behöfde anlitas, om öppen omröstning blefve införd, enär det kunde bestämmas, att, då ej något af omtvistade förslag tillvunnit sig ett flertal röster vid afgörandet, det finge anses vara afslaget, äfvensom att, om afslag ingått såsom den ena af de propositioner, hvarom voterats, frågan, i händelse af lika röstetal, skulle anses hafva förfallit, hvaremot vid sådana omröstningar, der afslag icke ingått i omröstningspropositionen, det borde öfverlemnas åt talmannen att afgifva utslagsrösten, dervid den förnån, som nu vid gemensamma omröstningar tillkomme Första Kammaren, borde bibehållas derigenom, att, då rösterna utfölle lika, dess talman erhöle utslagsrösten.

Hufvudsakligen af dessa skäl hemställer motionären, *dels*

»att i stället för sista stycket i § 60 Riksdagsordningen må införas:

Omröstning skall ske öppet efter namnupprop.
Befinnas rösterna lika delade, anses frågan förfallen,

derest proposition om *afslag* af den väckta frågan ingått i samma omröstning, eljest afgöre talmannen;

att i sammanhang dermed § 75 Riksdagsordningen erhåller följande lydelse:

Vid alla val, hvilka alltid skola ske med slutna sedlar, iakttages, etc. etc. likasom förut;

samt att § 65 senare delen, »för att vid sådan omröstning — — — genast förstöras — — —» må ändras och erhålla följande lydelse:

»Om vid sammanräkning af de afgifna rösterna dessa befinnas lika delade, afgöre talmannen i Första Kammaren»;

dels ock att § 48 Riksdagsordningen måtte ändras derhän, att den öppna omröstningen blefve regel i Utskotten, för hvilket ändamål berörda paragraf borde erhålla följande lydelse:

»Då inom Utskott omröstning företages, hvilket alltid bör ske öppet, och meningarne dervid blifva lika delade, så afgöre ordföranden»;

hvarförutan motionären anhåller, att Konstitutions-Utskottet, derest i någon annan paragraf af Riksdagsordningen någon jemkning skulle befinnas erforderlig, derom ville göra förslag, så att icke något måtte hindra den öppna omröstningens införande såsom grundsats.

Frågan om införande af öppen omröstning inom Riksdagen har efter den nya representationsordningens antagande vid fyra särskilda riksdagar varit föremål för behandling, nemligen åren 1867, 1873, 1875 och 1879. De förslag, som i ämnet blifvit väckta, hafva emellertid utan undantag blifvit af Konstitutions-Utskottet afstyrkta och af Riksdagen förkastade. Vid sådant förhållande, och då det icke lärer få antagas, att Riksdagens vid så många tillfällen och senast icke längre tillbaka än 1879 uttalade åsigter i ämnet undergått någon förändring, synes Utskottet sakna anledning att inlåta sig i någon granskning af de utaf motionären för den ifrågasatta förändringen anförda, här ofvan i det hufvudsakliga återgifna skäl, eller att anställa en jemförelse emellan fördelarne eller olägenheterna af den öppna eller slutna omröstningen, eller att söka utreda, om och huru vidt de af motionären från åtskilliga utländska nationalrepre-

sentationer hemtade exempel i berörda hänseende må anses vara på våra förhållanden tillämpliga och böra verka till upphäfvandet af den vid riksdagsförhandlingarne här i landet under århundraden följda plägsed för omröstning. På grund häraf, och jemte det Utskottet, i likhet med Konstitutions-Utskottet vid sist nämnda riksdag, anser sig böra erinra, att, beträffande omröstning inom Riksdagens Utskott, lydelsen af § 48 Riksdagsordningen synes innebära en tyst förutsättning, att omröstning inom Utskott kan och får anställas på annat sätt än det, för hvilket, då det kommer i fråga, sagda paragraf meddelar särskilda föreskrifter, samt enär motionärens förslag, att i de fall, då rösterna inom Kamrarne finnas lika delade, afgörandet skulle tillkomma talmännen, eller vid samfälda voteringar talmannen i Första Kammaren, icke torde böra komma under öfvervägande, i betraktande deraf att Kamrarnes talmän och vice talmän utnämnas af den andra statsmakten, får Utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 Mars 1881.

På Utskottets vägnar:

MAGNUS HALLENBORG.